

Kartverket

BAKGRUNNSNOTAT

Emne: Dokumentasjon til møtet i Samordningsgruppen 14. februar 2023

Til: Samordningsgruppen for geografisk informasjon

Fra: Kartverket v/sekretariatet

Dato: 14.februar 2023

Vi viser til agenda. Her følger mer informasjon til de aktuelle sakene.

Administrative saker

- Gjennomgang av referat 17. november 2022

Forslag vedtak:

Samordningsgruppen godkjenner referat fra møtet 17. november 2022.

- Avtalebilag og generelle vilkår for 2023.
Det er ingen store endringer i avtalebilagene og generelle vilkår for 2023. Kun mindre oppdateringer med årstall o.l.

Forslag vedtak:

Samordningsgruppen godkjenner avtalebilagene og generelle vilkår for 2023.

- Innspill til bruk av fellesmidler behandles under sak 3/2024 – tiltak 28.

Sak 01/2023 – Årsrapport 2022, handlingsplan nasjonal geodatastrategi

Årsrapporter for handlingsplanen til nasjonal geodatastrategi har blitt utarbeidet for årene 2019, 2020 og 2021. Med bakgrunn i signaler i evalueringsrapport fra Menon til KDD i 2022, har Samordningsgruppen ønsket justering av form og innhold for Årsrapport 2022.

Årsrapport 2022 har følgende form

1. Strukturering iht. strategiens hovedmål
2. Legger vekt på å få fram resultater, gevinster/nytte og utfordringer
3. Legger vekt på å få fram noen strategiske budskap
4. Trekker fra en del eksempler på tiltak

Referansegruppen til handlingsplanen «går god for» rapporten, mener den er litt lang, men ikke skal bruke ressurser på nedkorting, og ser fram til en web-versjon av

Foreliggende word-utgave skal omformes til presentasjon som websider på Geonorge, med tekst, figurer osv. Det arbeides med dette.

Vi ønsker nå kommentarer fra Samordningsgruppen og en godkjenning av tekst og struktur slik at årsrapporten kan slutføres og legges ut på Geonorge. Se saksdokument. Se [foreløpige websider](#).

Forslag vedtak:

Samordningsgruppen godkjenner tekst og struktur i utkast til Årsrapport 2022, med de justeringer som følger av innkomne kommentarer.

Sak 02/2023 – handlingsplan nasjonal geodatastrategi 2023

Arbeidsgruppa for handlingsplanen har utarbeidet en plan- og metodikk for revidering av handlingsplanen. Premissene som ligger til grunn for arbeidsgruppa sitt arbeid har vært midtveisevalueringen, og signaler gitt av geodatarådet og samordningsgruppa. Midtveisevalueringen peker på finansiering, forankring og formidling som hovedutfordringer.

Skal man lykkes med forankring og formidling av handlingsplanen må den ha færre tiltak enn hva den har hatt til nå – det må prioriteres strammere! Det samme gjelder for oppnådde resultat ved strategiens slutt i 2025 – «resultatmål».

Ved å sette klare «resultatmål» for de fire hovedmålene i strategien – «resultatmål» kan være eksisterende delmål – har vi et kriterium for prioritering av tiltak i handlingsplanen. Hvor vil vi fram mot 2025?

Vi ber faste medlemmer i samordningsgruppa tenke gjennom forslag til «resultatmål» for de fire hovedmålene, gjerne med utgangspunkt i strategiens delmål.

Hovedmål 1

Et nasjonalt kunnskapsgrunnlag av geografisk informasjon som møter viktige samfunnsbehov

Hovedmål 2

Felles løsninger og teknologi som understøtter en effektiv oppgaveløsning og åpner for nye bruksmuligheter i samfunnet

Hovedmål 3

Et velfungerende samspill om forvaltning, deling, utvikling og innovasjon mellom aktørene i både offentlig og privat sektor

Hovedmål 4

Rammebetingelser som er forutsigbare og godt tilpasset utfordringene i det digitale samfunnet

Prioritering av tiltak

Arbeidsgruppa ønsker at eksisterende tiltak – og nye- vurderes ut fra følgende kriterier for prioritering. Man må svare ut «Ja» på alle fire kriterier for at tiltaket skal være kvalifisert til handlingsplan – 23.

1. **Støtter opp om strategiens mål og prioriterte «resultatmål»**
2. **Støtter opp om prioriterte samfunnsområder ***
  - a. Sikkerhetspolitisk - Krise og beredskap
  - b. Distrikt – Plan/ bygg/ eiendom
  - c. Klima, miljø og arealdisponering

Vi må konsentrere oss om noen samfunnsområder hvor vi setter fokus de siste årene av strategien. Vi må bli konkrete på hva vi ønsker å oppnå mot 2025, og trenger da utvalgte samfunnsområder vi prioriterer og retter fokus mot. Vi må kraftsamle oss mot samfunnsområder som er politisk prioritert. Dette er spesielt viktig opp mot finansieringsutfordringer på fellesløsningene i den geografiske infrastrukturen.

3. **Tverrsektorielt.** Tiltak må fortrinnsvis involvere flere sektorer, eller i det minste ha tverrsektoriell interesse for arbeidet. Andre tiltak må utføres «linjevei» av ansvarlig/ utførende etat. Et eksempel på tiltak som da utgår er T7 – ITS, til Statens vegvesen. Bare tiltak/ aktiviteter som krever samhandling på tvers av sektorer trenger en nasjonal handlingsplan for å få nødvendig tyngde.
4. **Forankring.** Ansvarlige eiere av tiltak må bekrefte at de prioriterer arbeidet som tiltaket beskriver, det må være reel aktivitet. Dersom tiltaket krever en investering utover anvendt tid, skal dette være finansiert.

* Samordningsgruppa beslutter samfunnsområder. Disse er arbeidsgruppa sitt forslag. Nasjonalt geodataråd behandler også dette i sitt møte 9. februar, og det vil være førende for hvilke områder som skal inngå i vurderingen.

I samarbeid med KS skal vi gjennomføre en «mini – workshop». Der ser vi på hvordan foreslåtte tiltak i KS sitt veikart for plan-, bygg- og geodata kan realiseres gjennom aktuelle tiltak i handlingsplanen. Innenfor hvilke prosesser gir geodata størst samfunnsøkonomisk gevinst i forhold til kostnaden som skytes inn. Lignende «mini-workshop» kan også gjennomføres med andre aktører – som f.eks fylkesgeodatautvalg.

Etter disse prosessene som omtalt her, sitter arbeidsgruppa og sekretariatet igjen med resultatet som vi vil bruke til å sette sammen endelig forslag til handlingsplan -23.

Ferdig handlingsplan – 23, er tenkt presentert/ formidlet senest 1. juni 2023.

For samordningsgruppa 14 februar presenteres:

- Metodikk for gjennomføring av prioritering ut fra kriterier
- Ideer og utkast til hvordan handlingsplan 23 skal formidles og presenteres
- Tidsplan fram mot ferdig handlingsplan – 1. juni 2023

Samordningsgruppa kommer med innspill og drøfter «resultatmål». Arbeidsgruppa vil sluttbehandle og komme med forslag inn mot endelig handlingsplan – 23.

Samarbeidsgruppa slutter opp om prioriterte samfunnsområder, som skal brukes som kriterier for prioritering av tiltak. Arbeidsgruppa gis ansvar for å tydeliggjøre innhold og forståelse for samfunnsområdene.

Sak 03/2023 – Tiltak 28, Samarbeid – og finansieringsmodeller for nasjonal geografisk infrastruktur

Aktuelle fellesløsninger som startpunkt for arbeidet med en bærekraftig finansieringsløsning

Det er flere systemer og fellesløsninger som er kjernen i den geografiske infrastrukturen. Disse fellesløsningene henger tett på grunndatautredningen som understøtter hvilke grunndata med tilhørende systemer som trenger en robust finansiering.

Innenfor arbeidet med å styrke samarbeids- og finansieringsmodeller for nasjonal geografisk infrastruktur (tiltak 28, nasjonal geodatastrategi) er det behov for å avklare hvilke fellesløsninger som skal inngå i innspill til budsjettprosess oktober/november 2023 fra Kartverket til KDD. Dette vil være fellesløsninger som har en kritisk finansiering i dag, og er sentrale i forvaltning og distribusjon av grunndata.

Hvilke systemer som faktisk skal inngå er ikke noe Kartverket som nasjonal geodatakoordinator kan vurdere alene, men må forankres og besluttes sammen med eksterne parter. Hva er villigheten til å bidra med en andel – en brukerfinansiering – av de foreslåtte fellesløsningene? Det vi søker er hvilke fellesløsninger vi kan legge til grunn i en mer bærekraftig finansieringsmodell som både er 1) sentralfinansiert (Kartverket) og 2) brukerfinansiert (andre virksomheter). Det vil ikke være grunnlag for å sikre en slik finansieringsmodell uten støtte og bidrag fra andre virksomheter med respektive eierdepartement.

Arbeidsgruppen i Kartverket med ansvar for tiltak 28, har etter først en intern prosess i Kartverket, så i samråd med en ekstern arbeidsgruppe bestående av Heidi Liv Tomren (KS), Rolf Bekkhus (Storkommunene, Oslo), Hildegunn Norheim (NIBIO) og Jorunn Kragseth (Geomatikkbedriftene, Norkart) kommet opp med disse fellesløsningene som et startpunkt:

Fellesløsning	Grunndata
Høydedata.no	Høydedata
Dybdedata.no	Dybdedata

Norge i bilder	Flybilder, ortofoto
NGIS/SFKB	FKB-data
Geonorge, delingsplattform	

Samfunnsøkonomisk analyse

En viktig forutsetning for å få gjennomslag for både dette og andre budsjettinnspill knyttet til geografisk infrastruktur og data i Regjeringen, er at det er gjennomført en bred samfunnsøkonomisk analyse som tallfester økonomisk gevinst innenfor ulike sektorer. Det må vises til at satsingen gir stor verdi og samfunnsnytte, og som understøttes av klare tall med store samfunnsgevinster. Her må budsjettinnspillet treffe på det samfunnsområdene – eller casene - som vil selge et slikt budskap. Det betyr at den samfunnsøkonomiske analysen må treffe på aktuelle områder i dagens politikk og utfordringsbildet, ref aktuelle samfunnsområder under sak 2, handlingsplan geodatastrategien.

Arbeidsgruppen anbefaler at det utarbeides en samfunnsøkonomisk analyse som vil gi verdi virksomheter/departementer i Samordningsgruppen innenfor de aktuelle samfunnsområdene. Kartverket foreslår derfor at det gis kr 1 000.000.- i støtte fra Norge digitalt til å delfinansiere en tverrsektoriell samfunnsøkonomisk analyse. Kartverket vil være ansvarlig for gjennomføring på vegne av samarbeidspartene i Norge digitalt. Det omsøkte beløpet vil i stor grad bli brukt til å engasjere ekstern konsulentbistand til å gjennomføre en samfunnsøkonomisk analyse som underlag for et budsjettinnspill/satsingssøknad til regjeringen høsten 2023. Kartverket og samarbeidsparter bidrar med egeninnsats tilsvarende kr 500.000.- til arbeidet.

Kommunikasjon og påvirkning

Å få gjennomslag for et budsjettinnspill krever helhetlig kommunikasjon og påvirkningsarbeid mot en rekke departementer og mot samarbeidende parter i privat og offentlig sektor.

Kommunikasjonsarbeid blir en hel sentral faktor for å lykkes, og det bør settes av ressurser til en intern faggruppe som kan jobbe med kommunikasjon mot sentrale målgrupper og interessenter. Disse må defineres og prioriteres, og budskapene må også spisses og tilpasses disse. Klart språk og et utenfra-bransjen-perspektiv er viktig for å kommunisere og nå beslutningstakere som også sitter utenfor bransjen.

Det er viktig å få etablert en felles kommunikasjonsplattform, der alle snakker med «en grunndatastemme». Det betyr at hoved- og støttebudskap er omforent.

Samordningsgruppen oppfordres til å ta stilling til:

- Har noen av etatene kommunikasjonsressurser som kan bidra til etablering av en felles kommunikasjonsplattform?
- Hvilke hovedbudskap kan vi legge rundt disse pilarene (maks 4 til sammen): 1. Sikkerhetspolitikk, krise og beredskap. 2. Distrikt, plan, bygg og eiendom 3. Klima, miljø og arealdisponering.
- Hvilke fora og nettverk kan vi bruke i påvirkningsarbeidet vårt?
- Hvordan skape forståelse og forankring i eget departement?

Brukerhistorier fra de ulike pilarene vil være viktig for å kommunisere samfunnsnytte og gevinster til samfunnet og målgrupper/interessenter og beslutningstakere. Samordningsgruppen oppfordres til å komme med innspill til gode brukerhistorier innenfor de ulike samfunnstemaene, som synliggjør

gode eksempler på hva og hvorfor det er viktig å få budsjettmidler til denne satsingen på fellesløsningene i geografisk infrastruktur.

Forslag vedtak:

Samordningsgruppen gir sin støtte til at fellesløsningene som er lagt fram har et potensiale for brukerfinansiering <med evt. bemerkninger>.

Samordningsgruppen bevilger kr 1.000.000 kr til en tverrsektoriell samfunnsøkonomisk analyse som skal understøtte budskapet om at fellesløsningene trenger styrket finansiering.

Sak 04/2023 – Tiltak 1, Grunndatautredningen

Geografiske grunndata – behov for stadfesting av innhold i «grunndata 1.0»

Geografisk informasjon er avgjørende for kunnskapsbasert beslutningstaking og bærekraftig utvikling. Imidlertid er det store utfordringer knyttet til etablering og forvaltning av autoritativ geografisk informasjon.

Nasjonal geodatastrategi adresserer målet om at prioriterte data skal være avklart, finansiert og etablert. For å avklare hva prioriterte data er, for Norge, er det definert et eget tiltak for geografiske grunndata (tidligere benevnt kjernedata) i handlingsplan til nasjonal geodatastrategi. Kartverket hadde i tildelingsbrevet for 2022 ulike relevante styringsparametere under punktet *Styrket og utviklet rolle som nasjonal geodatakoordinator, heriblant «Kartlagt kjernedata til bruk i en felles delingsplattform for all stedfestet data»* ([tiltak 1](#) i handlingsplanen)

Kartverket har funnet det er hensiktsmessig å dele opp denne drøfting knyttet til gap, utfordringer og mulige tiltak og knytte den til flere forhold, som på ulike måter er omtalt i geodatastrategien:

- En overordnet analyse av **styrings- og organisering**-alternativer av geografiske grunndata i Norge. (Rapport Agenda Kaupang) [Rapport](#).
- En innledende drøfting av **det tematiske innholdet i geografiske grunndata**. Rapporten drøfter innhold, bruk og utfordringer knyttet til et sett av prioriterte geografiske grunndata. (Rapportutkast Kartverket, se saksdokument)

Kartverket har etablert en ekstern referansegruppe med representanter fra kommune og stat utpekt etter invitasjon fra samordningsgruppen. Kartverket har benyttet en intern prosjektgruppe, med involvering fra divisjonene Land, Sjø, Eiendom og Geodesi, Fagetater har deltatt i arbeidet på temadrøftinger for noen av temaene (NIBIO, NGU, SSB, KS). Det har jevnlig vært informasjon og drøfting i Geodatarådet og Samordningsgruppen.

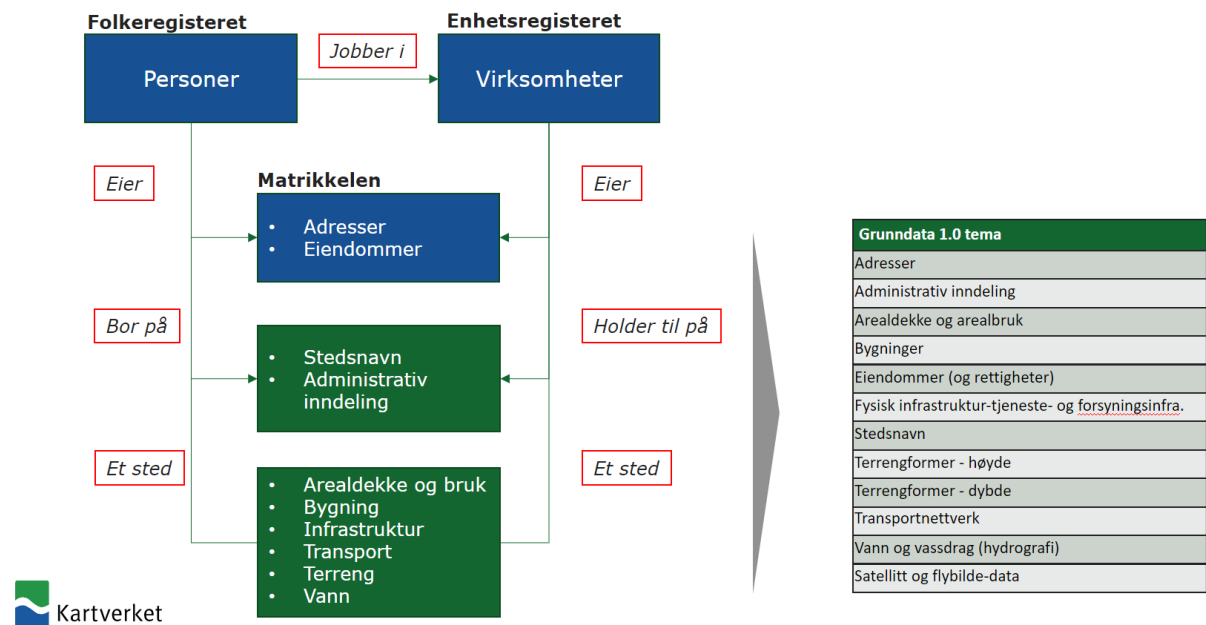
Det er behov for å finne fram til en omforent innholdsdefinisjon av geografiske grunndata for Norge. En formalisering av innholdet i geografiske grunndata vil måtte drøftes med brukere i en nasjonal styrings/governance-struktur. Det vil ta tid å få på plass nye slike styringsorganer. Men praksis de siste 20-30 årene har resultert i prioritering, bl.a. gjennom Geovekst og Marine grunnkart-initiativ.

Som en første versjon av geografiske grunddata har vi ut fra brukersignaler gjennom samordningsgruppen, Geovekstforum mv. oppsummert følgende:

Ansvar for etablering og forvaltning av grunddata på denne listen tilhører ulike etater, som f.eks. Kartverket, kommunene, NIBIO, NVE, Statens vegvesen mv. I noen tilfeller er det etablert samarbeid mellom ulike parter.

Geografiske grunddata 1.0 - forslag
Adresser
Administrativ inndeling
Arealdekke og arealbruk
Bygninger
Eiendommer (og rettigheter)
Fysisk infrastruktur-tjeneste- og forsyningsinfr.
Stedsnavn
Terrengformer - høyde
Terrengformer - dybde
Transportnettverk
Vann og vassdrag (hydrografi)
Satellitt og flybilde-data
Posisjonstjenester

Betydningen av geografiske grunddata kan også sees inn i sammenheng med eksisterende felleskomponenter:

Det er nå behov for å avklare forhold presentert i rapporten – grunndata- innhold, behov, gap, muligheter. KDD har bedt om at innholdet forankres.

- Det foreligger forslag til tema knyttet til geografiske grunndata 1.0. Rapporten går gjennom alle tema definert av FN som «fundamental data». Det er behov for ytterligere spissing for å kunne starte opp arbeidet, kommunisere strategisk i forhold til behov, prosjektinnsalg, finansiering mv. Det er nødvendig også for å kunne knytte grunndata-definisjoner opp mot behovet for fellesløsninger, inkludert tiltak 28. **Vi ber SG om aksept for innhold i Grunndata versjon 1.0 og prosess for videre arbeid avklaring av tematisk innhold.**

Kartverket legger opp til prosess videre knyttet til grunndata.

Forslag vedtak:

Samordningsgruppen gir sin støtte til forslaget om utvalget av 11 tema som er foreslått i rapporten, og at en starter med operasjonalisering av en slik tematisk «pakke» som kan benevnes "Geografiske grunndata 1.0»